

ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը

2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 15-ԻՆ ՎԻԼՆՅՈՒՍՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԼԻՏՎԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ ԱՌԱՆՑ ԹՈՒՅԼ-ՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԿՎՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՀԵՏԸՆԴՈՒՆՄԱՆ (ՌԵԱԴՄԻՍԻԱՅԻ) ՄԱՍԻՆ» ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԿԻՐԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

18 մարտի 2022թ.

Սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Ա. Դիլանյանի (նախագահող), Վ. Գրիգորյանի, Հ. Թովմասյանի, Ա. Թունյանի, Ա. Խաչատրյանի, Ե. Խունդկարյանի, Է. Շաթիրյանի, Ա. Պետրոսյանի, Ա. Վաղարշյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

ՀՀ կառավարության ներկայացուցիչ՝ ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության միգրացիոն ծառայության պետ Ա. Ղազարյանի,

համաձայն Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաև «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 23, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2021 թվականի հունիսի 15-ին Վիլնյուսում ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Լիտվայի Հանրապետության միջև «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագրի կիրարկման մասին արձանագրությունում ամրագրված պարտավոր-

րությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Կառավարությունն իր՝ 2022 թվականի հունվարի 20-ի N 54-Ա որոշմամբ հավանություն է տվել «2021 թվականի հունիսի 15-ին Վիլնյուսում ստորագրված Հայաստանի Հանրապետության և Լիտվայի Հանրապետության միջև «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագրի կիրարկման մասին արձանագրությունը վավերացնելու մասին ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ ՀՀ կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությանը և որոշել է այդ արձանագրության մեջ ամրագրված պարտավորությունների՝ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցով դիմել Սահմանադրական դատարան:

Գործի քննության առիթը Կառավարության՝ 2022 թվականի հունվարի 24-ին Սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով վերոնշյալ արձանագրությունը, սույն գործով Կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. 2021 թվականի հունիսի 15-ին Վիլնյուսում ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Լիտվայի Հանրապետության միջև «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագրի կիրարկման մասին արձանագրությունը (այսուհետ՝ Արձանագրություն) նպատակ ունի ապահովել «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագրի կիրարկումը:

«Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) ստորագրվել է 2013 թվականի ապրիլի 19-ին Բրյուսելում, այնուհետև Հայաստանի Հանրապետության կողմից վավերացվել է Ազգային ժողովի

2013 թվականի նոյեմբերի 11-ի ԱԺՈ-091-Ն որոշմամբ (ՍԴՈ-1113): Համաձայնագիրն ուժի մեջ է մտել 2014 թվականի հունվարի 1-ից:

2. Քննության առարկա Արձանագրությունը բաղկացած է նախաբանից, 14 հոդվածներից և երկու հավելվածից: Հավելված I-ը վերաբերում է Փոխադրման ձևաթղթին, որը կազմում և հղում է Հայցող կողմը: Հավելված II-ը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետության ոչ աշխատանքային ազգային տոները և հիշատակի օրերը՝ «Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, ինչպես նաև Լիտվայի Հանրապետության ազգային տոները՝ Լիտվայի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի համաձայն:

Համաձայն Արձանագրության 14-րդ հոդվածի 1-ին կետի՝ այն ուժի մեջ է մտնում այն պահից, երբ «Պայմանավորվող կողմերը դիվանագիտական ուղիներով միմյանց տեղեկացնում են Արձանագրության ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ ներքին ընթացակարգերի ավարտի մասին: Պայմանավորվող կողմը վերջին ծանուցումը ստանալուց հետո այդ մասին դիվանագիտական ուղիներով ծանուցում է Համաձայնագրի 19-րդ հոդվածում նշված հետընդունման հարցերով համատեղ կոմիտեին: Սույն Արձանագրությունն ուժի մեջ է մտնում այդ ծանուցումը հետընդունման հարցերով համատեղ կոմիտեի ստանալու օրվան հաջորդող ամսվա առաջին օրը»:

Արձանագրության ուժի մեջ մտնելու օրվանից ուժը կորցնում է «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և Լիտվայի Հանրապետության Կառավարության միջև առանց թույլտվության ապրող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» 2003 թվականի սեպտեմբերի 15-ին Երևանում ստորագրված համաձայնագիրը (հոդված 14, կետ 5):

3. Հայաստանի Հանրապետությունը, փոխադարձության հիման վրա, Արձանագրությամբ ստանձնում է մի շարք պարտավորություններ, մասնավորապես՝

1) ապահովել, որ ՀՀ իրավասու մարմինները դիվանագիտական ուղիներով լիտվական կողմի իրավասու մարմիններին անմիջապես տեղեկացնեն իրավասու մարմինների ցանկում կատարված ցանկացած փոփոխության կամ վերոնշյալ մարմինների հետ կապ պահպանելու համար անհրաժեշտ տեղեկությունների փոփոխության մասին, ինչպես նաև Արձանագրությամբ նախատեսված սահմանային անցակետի ցանկացած փոփոխության մասին (հոդված 1, կետ 2, հոդված 2, կետեր 1, 2),

2) ապահովել, որ հետընդունման և տարանցման դիմումները, պատասխանները և այլ կից հաղորդագրություններն ուղարկվեն Ռեադմիսիոն հայցերի կառավարման էլեկտրոնային համակարգի (այսուհետ՝ ՌՀԿԷՀ) միջոցով (հոդված 3, կետեր 1 և 2),

3) ապահովել, որ Համաձայնագրին որպես 5-րդ հավելված կցված հետընդունման դիմումի ստանդարտ ձևը (այսուհետ՝ հետընդունման դիմում) լրացվի Համաձայնագրի 8-րդ հոդվածի համաձայն և ուղարկվի հայցվող լիտվական կողմի իրավասու մարմին ՌՀԿԷՀ-ի միջոցով կամ անհրաժեշտության դեպքում, էլեկտրոնային հաղորդակցության այլ միջոցներով՝ Արձանագրության 4-րդ հոդվածի (2) կետում նշված լրացուցիչ փաստաթղթերի հետ միասին, ինչպես նաև ապահովել, որ հետընդունման դիմումի մեջ, Արձանագրության 4 (1) հոդվածին համապատասխան, հետընդունման ենթակա անձի հետ հարցազրույց անցկացնելու անհրաժեշտության մասին նշվելու դեպքում այն միաժամանակ ուղարկվի Հայցվող լիտվական կողմի դիվանագիտական ներկայացուցչություն (հոդված 4, կետ 1),

4) ապահովել, որ հետընդունման դիմումից բացի՝ եթե հնարավոր է, յուրաքանչյուր դեպքում հայցող ՀՀ իրավասու մարմինը հայցվող լիտվական կողմի իրավասու մարմինն ներկայացնի Համաձայնագրի 1-4-րդ հավելվածներում նշված փաստաթղթերը, «Մատնահետքերի եվրոպական ստանդարտի» լրացված ստանդարտ ձևը՝ այն անձի մատնահետքերով և լուսանկարով (ոչ լուսապատճենված կամ այլ կերպ պատճենված լուսանկարը), որին վերաբերում է հետընդունման դիմումը, և եթե ենթակա են ներկայացման Համաձայնագրի 2-4-րդ հավելվածներով նախատեսված ապացույցներ, ապա դրանք լինեն հստակ և ճշգրիտ՝ դրանց ստուգումը հնարավոր

դարձնելու համար, ինչը կհանգեցնի սահմանելուն, թե արդյոք առկա՞ է հայցվող լիտվական կողմի հետընդունման պարտավորություն (հոդված 4, կետ 2),

5) եթե հայցող լիտվական կողմի իրավասու մարմինը, հետընդունման դիմումից բացի, չի կարող ներկայացնել Համաձայնագրի 1-2-րդ հավելվածներում նշված որևէ փաստաթուղթ, կամ եթե ներկայացված փաստաթղթերը բավարար չեն, և եթե հետընդունման ենթակա անձի հետ հարցազրույցի անհրաժեշտությունը նշված է հետընդունման դիմումի մեջ, ապա որպես հայցվող կողմ՝ ապահովել, որ ՀՀ իրավասու մարմինը, որն ուսումնասիրում է հետընդունման դիմումը, կազմակերպի հետընդունման ենթակա անձի հարցազրույցը՝ համաձայն Արձանագրության 5-րդ հոդվածում նախատեսված ընթացակարգի (հոդված 5, կետ 1),

6) ապահովել, որ հետընդունման ենթակա անձի հետ հարցազրույցը Հայաստանի Հանրապետության անունից Լիտվայի Հանրապետությունում անցկացվի Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչության պաշտոնյաների կողմից (հոդված 5, կետ 2),

7) ապահովել, որ հետընդունման ենթակա անձի հետ հարցազրույցը կազմակերպվի հարցազրույց անցկացնելու խնդրանք պարունակող հետընդունման դիմումն ստանալու օրվանից ոչ ուշ, քան 5 (հինգ) աշխատանքային օրվա ընթացքում, իսկ որպես հայցող կողմ հանդես գալու պարագայում ապահովել հետընդունման ենթակա անձի տեղափոխումը հայցվող լիտվական կողմի դիվանագիտական ներկայացուցչություն կամ հյուպատոսական հիմնարկ, ինչպես նաև ապահովել, որ հետընդունման դիմումի պատասխանը, որը ներառում է հետընդունման ենթակա անձի հետ հարցազրույցի արդյունքները, ներկայացվի հայցող լիտվական կողմի իրավասու մարմինին հնարավորինս արագ, բայց ոչ ուշ, քան Համաձայնագրի 11(2) հոդվածով նախատեսված ժամկետում (հոդված 5, կետ 3),

8) հայցվող Լիտվայի Հանրապետության կողմից հետընդունման դիմումը հաստատվելուց հետո, որպես հայցող կողմ՝ գրավոր ծանուցում ուղարկել հայցվող լիտվական կողմին, որը ներառում է հետընդունման ենթակա անձի մասին մանրամասներ և տեղեկություններ տվյալ անձի փոխադրման վերաբերյալ՝ ծանուցմանը

կցելով հետընդունման ենթակա անձին ընդունելու վերաբերյալ հայցվող լիտվական կողմի համաձայնության պատճենը (հոդված 6, կետ 1),

9) ապահովել, որ Արձանագրության 6-րդ հոդվածի (1) կետում նշված ծանուցումը ներկայացվի Արձանագրությանը որպես 1-ին հավելված կցված փոխադրման ձևը (այսուհետ՝ փոխադրման ձև) լրացնելու միջոցով և փոխադրման ձևն ուղարկվի հայցվող լիտվական կողմի իրավասու մարմնին ՌՀԿԷԿ-ի միջոցով կամ, անհրաժեշտության դեպքում, էլեկտրոնային հաղորդակցության այլ միջոցներով՝ ոչ ուշ, քան հետընդունման ենթակա անձի փոխադրման օրվանից 3 (երեք) աշխատանքային օր առաջ (հոդված 6, կետ 2),

10) ապահովել, որ հետընդունման ենթակա անձի փոխադրման ամսաթիվը (այսուհետ՝ փոխադրման ամսաթիվ) հայցող հայկական կողմի կողմից իրավական կամ գործնական խոչընդոտների պատճառով հետաձգվելու դեպքում ՀՀ իրավասու մարմինը հետաձգման մասին անմիջապես տեղեկացնի հայցվող լիտվական կողմի իրավասու մարմնին, որին ներկայացված է հետընդունման դիմումը, և վերոնշյալ հետաձգման դեպքում ապահովել, որ հայցող հայկական կողմի իրավասու մարմինը թարմացնի փոխադրման ձևը՝ Արձանագրության 6-րդ հոդվածի (2) կետի դրույթներին համապատասխան (հոդված 6, կետեր 3 և 4),

11) ապահովել, որ հայցվող հայկական կողմի իրավական կամ գործնական խոչընդոտների պատճառով փոխադրման ամսաթվի հետաձգման դեպքում ՀՀ իրավասու մարմինը հետաձգման մասին անմիջապես տեղեկացնի հայցող լիտվական կողմի իրավասու մարմնին և առաջարկի փոխադրման նոր ամսաթիվ (հոդված 6, կետ 5),

12) ապահովել, որ ի լրումն Համաձայնագրի 15 (1) հոդվածի դրույթների՝ անհրաժեշտության դեպքում տարանցման դիմումը ներառի տեղեկություններ տարանցման ենթակա անձի հիվանդությամբ կամ տարիքով պայմանավորված՝ բժշկական կամ տարեց անձի խնամքի հատուկ կարիքների վերաբերյալ, ինչպես նաև տեղեկություններ տարանցման ենթակա անձի և (կամ) նրան ուղեկցող անձնակազմի անվտանգության ապահովման կամ պաշտպանության միջոցների հնարավոր անհրա-

ժեշտության վերաբերյալ. վերոհիշյալ տեղեկությունները լրացվում են Համաձայնագրի 6-րդ հավելվածում ներկայացված տարանցման միասնական դիմումի ձևի (այսուհետ՝ տարանցման դիմումի ձև) «Գ» (նկատառումներ) բաժնում (հոդված 7, կետեր 1 և 2),

13) ապահովել, որ Համաձայնագրի 14-րդ և 15-րդ հոդվածների համաձայն՝ տարանցման դիմումը ուղարկվի հայցվող լիտվական կողմի իրավասու մարմնին ՌՀԿԷՀ-ի միջոցով կամ, անհրաժեշտության դեպքում, էլեկտրոնային հաղորդակցության այլ միջոցներով՝ ոչ ուշ, քան նախատեսված տարանցումից 15 (տասնհինգ) օր առաջ (հոդված 7, կետ 3, ենթակետ 1),

14) Համաձայնագրի 14-րդ և 15-րդ հոդվածների համաձայն՝ որպես հայցվող կողմ ապահովել, որ ՀՀ իրավասու մարմինը պատասխանի տարանցման դիմումին ՌՀԿԷՀ-ի միջոցով կամ, անհրաժեշտության դեպքում, էլեկտրոնային հաղորդակցության այլ միջոցներով Համաձայնագրի 15(2) հոդվածում նշված ժամկետում, ինչպես նաև նշի, թե արդյո՞ք համաձայն է տարանցմանը, ամսաթվին, հայցվող հայկական կողմի՝ նշանակված պետական սահմանային անցակետին, փոխադրման եղանակին և ուղեկցող խմբի անդամներին (հոդված 7, կետ 3, ենթակետ 2),

15) Համաձայնագրի 14-րդ և 15-րդ հոդվածների համաձայն՝ որպես հայցող կողմ հանդես գալու պարագայում, հայցվող լիտվական կողմի օժանդակությունը անհրաժեշտ քայլ համարելու դեպքում, ապահովել, որպեսզի դա նշված լինի տարանցման դիմումի ձևի մեջ և ՀՀ իրավասու մարմինն այնուհետև հաստատի, թե արդյո՞ք կարող է տրամադրել հայցող լիտվական կողմի կողմից հայցվող օժանդակությունը (հոդված 7, կետ 3, ենթակետ 3),

16) ապահովել, որ Համաձայնագրի 14-րդ և 15-րդ հոդվածների համաձայն՝ օդով ուղեկցմամբ փոխադրման դեպքում հայցվող ՀՀ իրավասու մարմինը հնարավորինս ապահովի անվտանգություն և տրամադրի օժանդակություն տարանցման ենթակա անձի օդանավ բարձրանալու հարցում, իսկ նման դեպքում որպես հայցող կողմ հանդես գալու պարագայում՝ ապահովել, որ հայկական կողմի ուղեկցող անձնակազմը նույնպես ներկա լինի (հոդված 7, կետ 3, ենթակետ 4),

17) որպես հայցող կողմ՝ առանց ձգձգման հետ ընդունել ՀՀ տարածք տարանցման ենթակա անձին, ինչպես նշված է Համաձայնագրի 14(4) հոդվածում, եթե տարանցման հաստատումը մերժվել է կամ չեղյալ է համարվել, ինչպես նշված է Համաձայնագրի 14(3) հոդվածում կամ տարանցման ենթակա անձն անօրինական կերպով է մուտք գործել հայցվող լիտվական կողմի տարածք, կամ տարանցման կամ հետընդունման հաստատումը մերժվել է տարանցման այլ երկրի կամ վերջնական նպատակակետ հանդիսացող երկրի կողմից, կամ տարանցումը չի կարող հաստատվել այլ հանգամանքների պատճառով (հոդված 7, կետ 4),

18) Համաձայնագրի 20(1)(բ) հոդվածի համաձայն՝ ընդունել Արձանագրության 8-րդ հոդվածով սահմանված ՀՀ տարածքով հետընդունման ենթակա անձի ուղեկցմամբ փոխադրման կամ տարանցման հետ կապված դրույթները (հոդված 8),

19) հետընդունման կամ տարանցման գործողությունների հետ կապված՝ հայցվող լիտվական կողմի կատարած ծախսերը, որոնք, Համաձայնագրի 16-րդ հոդվածի համաձայն, կրում է հայցող հայկական կողմը, որպես հայցող կողմ՝ փոխհատուցել եվրոյով, հաշիվ-ապրանքագիրը ստանալու ամսաթվից 30 օրվա ընթացքում (հոդված 9),

20) համաձայնել ձևավորել փորձագետների երկկողմ հանձնաժողով և ապահովել, որ Արձանագրության 1-ին հոդվածում նշված ՀՀ իրավասու մարմինը նշանակի հանձնաժողովի անդամներին և այդ մասին տեղեկացնի լիտվական կողմի իրավասու մարմիններին, իսկ Արձանագրության կիրարկման հետ կապված խորհրդակցությունները կազմակերպել ըստ անհրաժեշտության (հոդված 10):

4. Սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ Արձանագրությամբ Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնված պարտավորությունները համահունչ են Սահմանադրության 13-րդ հոդվածով ամրագրված՝ միջազգային իրավունքի հիման վրա բոլոր պետությունների հետ բարիդրացիական, փոխշահավետ հարաբերությունների հաստատմանն ուղղված Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության իրականացման նպատակներին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. 2021 թվականի հունիսի 15-ին Վիլնյուսում ստորագրված՝ Հայաստանի Հանրապետության և Լիտվայի Հանրապետության միջև «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական միության միջև առանց թույլտվության բնակվող անձանց հետընդունման (ռեադմիսիայի) մասին» համաձայնագրի կիրարկման մասին արձանագրությունում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Ա. ԴԻԼԱՆՅԱՆ

18 մարտի 2022 թվականի
ՍԴՈ-1640